

<https://doi.org/10.31874/2520-6702-2021-11-1-61-72>

УДК 37.014.6:378.096.4(477.46)

Кравченко Оксана, Карпич Ірина

**Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти:
з досвіду факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини**

Анотація

У статті висвітлено досвід роботи з внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Проаналізовано діючу систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на факультеті соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Встановлено, що внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на факультеті має системний характер та проводиться за певними напрямками, які логічно та послідовно пов'язані між собою, а саме: періодичний перегляд та оновлення освітніх програм (оновлення освітніх програм; підготовка нових та удосконалення чинних навчальних планів; моніторинг якості укладання робочих програм навчальних дисциплін; розробка силабусів; інформування студентів про дисципліни вільного вибору; аналіз наявності навчально-методичного та інформаційного забезпечення); оцінювання здобувачів вищої освіти (оцінювання студентів, періодичні опитування учасників освітнього процесу); пропагування принципів академічної доброчесності; моніторинг якості професорсько-викладацького складу (аналіз стану своєчасності проходження стажування та підвищення кваліфікації викладачами, моніторинг якості проведення навчальних занять викладачами, аналіз відповідності ліцензійним умовам кадрового забезпечення); забезпечення наявності необхідних ресурсів; забезпечення публічності інформації.

Забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на факультеті соціальної та психологічної освіти забезпечується цілісною системною взаємодією всіх учасників освітнього процесу, підрозділів факультету та університету у виконанні відповідних внутрішніх заходів і процедур, які спрямовані на покращення якості освітнього процесу.

Ключові слова: забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, освітня діяльність, система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, якість вищої освіти, якість освіти, якість освітньої діяльності.

Вступ

На сучасному етапі розвитку закладів вищої освіти важливого значення набуває забезпечення їх якості. Забезпечення якості освітньої діяльності є важливою та головною складовою престижу закладу вищої освіти.

У Законі України «Про вищу освіту» (2014) визначено, що якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості (Закон України, 2014).

У Рекомендаціях Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти стосовно запровадження внутрішньої системи забезпечення якості вказується на важливості такої системи для закладу вищої освіти, що має на меті «...створення алгоритму постійної інституційної уваги до якості освіти, включно з переглядом і покращенням навчальних курсів та освітніх програм...».

У документі «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG)» 2015 р. подано орієнтири, які охоплюють ключові аспекти успішних заходів із забезпечення якості та розвитку вищої освіти. У згаданому документі поняття «якість» розуміється як «...результат взаємодії між викладачами, студентами та інституційним навчальним середовищем...», а поняття «забезпечення якості» як «...позначення всіх видів діяльності в рамках безперервного циклу вдосконалення...».

Аналіз попередніх досліджень із проблеми. Питанню забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Україні досліджували українські вчені Р. Вернидуб (2013); Н. Сидоренко (2016); Ю. Бобало (2018); І. Колодій (2018); О. Ревенко, Т. Ревенко (2019) та ін. Зокрема, в їхній працях розкрито теоретичні та практичні аспекти впровадження системи внутрішнього забезпечення якості у закладах вищої освіти; проаналізовано питання вдосконалення внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності; висвітлено роль прозорості інформації у процедурах внутрішнього забезпечення якості вищої освіти тощо.

Так, Р. Вердинуб вважає, що для впровадження системи забезпечення якості вищої освіти важливо спиратися на європейські стандарти з внутрішнього забезпечення якості для досягнення високої ефективності функціонування закладу вищої освіти. Н. Сидоренко наголошує на ключовій відповідальності закладу вищої освіти за внутрішнє забезпечення якості. О. Ревенко, Т. Ревенко обґрунтували перелік заходів щодо вдосконалення політики прозорості ЗВО. Ю. Бобало вважає, що невідомою складною внутрішнього забезпечення якості є здійснення моніторингу процесів, пов'язаних з освітньою діяльністю, шляхом визначення фактичних значень інформаційних параметрів. І. Колодій підкреслює, що у закладі вищої освіти система внутрішнього забезпечення якості повинна формуватися послідовно, поетапно відповідно до програми її становлення та розвитку.

Мета статті – висвітлити діяльність з внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти: з досвіду факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

У нашій роботі використовувалися такі **методи дослідження**: аналіз, систематизація, узагальнення, синтез.

Наукова новизна статті полягає в тому, що вперше висвітлено досвід факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини із забезпечення якості освітньої діяльності з конкретними практичними заходами.

Результати дослідження

У «Положенні про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» зазначається, що «...система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини передбачає: контроль за кадровим, матеріально-технічним і навчально-методичним забезпеченням освітньої діяльності; якістю проведення навчальних занять; якістю знань здобувачів вищої освіти; забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти; наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; забезпечення публічності інформації

про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах здобувачів вищої освіти...» (Положення, 2019).

В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини діє Центр забезпечення функціонування системи управління якістю освітньої діяльності, який забезпечує прогнозування, проектування, моніторинг та аудит якості його освітньої діяльності. Завданням центру є створення умов для реалізації політики Університету щодо забезпечення якості освітніх послуг (*Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*. Офіційний сайт: <https://udpu.edu.ua/>).

На рівні факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини діє внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності відповідно до «Положення про освітні програми в УДПУ», «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УДПУ», «Положення про організацію освітнього процесу в УДПУ».

Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності на факультеті забезпечується за допомогою потужної інфраструктури (кафедр, науково-дослідного центру, науково-дослідних лабораторій, науково-практичних центрів, студентських організацій, ради роботодавців тощо) та плідної взаємодії науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, студентського самоврядування, студентського наукового товариства, стейкхолдерів та випускників освітніх програм.

У структурі факультету успішно функціонують кафедри: соціальної – педагогіки та соціальної роботи; педагогіки та освітнього менеджменту; психології.

Розгалуженою та інноваційною є наукова інфраструктура факультету соціальної та психологічної освіти, яка включає:

– *науково-дослідний центр* педагогічного краєзнавства подвійного підпорядкування (МОН та НАПН України);

– *науково-дослідні лабораторії*: «Школа професійного зростання викладача», «Педагогічного краєзнавства Черкащини», «Педагогічної компетентності», «Вдосконалення майстерності майбутнього психолога імені А.І. Кагальняк»;

– *науково-практичні центри*: Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів», Гендерний центр, Центр родинного виховання, Школа соціального досвіду «Школа соціальних знань», Центр психологічного діагностування та тренінгових технологій «Інсайт», Молодіжний центр «Start»;

– *студентські організації*: Студентська соціально-психологічна служба, Національно-патріотичний табір для студентської молоді «Дія», Психологічний клуб «Становлення».

На факультеті створено робочу групу із внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, що має на меті моніторинг та підвищення якості освітньої діяльності факультету соціальної та психологічної освіти.

Проаналізувавши праці вчених з даного питання, ми погоджуємося з думкою науковців щодо важливості запровадження внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності, а також що ця робота має здійснюватися послідовно, поетапно та за певною програмою.

Так, на факультеті забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти здійснюється за певними напрямками, кожен з яких розглянемо більш детально. На нашу думку, саме ці практичні заходи є невід'ємною складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності, оскільки можуть покращити якість освітнього процесу факультету.

Періодичний перегляд та оновлення освітніх програм.

Перегляд та оновлення освітніх програм факультету здійснюється відповідно до чинних вимог, забезпечуючи їхню відповідність зазначеним цілям, а також потребам студентів і суспільства.

Відповідно до «Положення про освітні програми в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (2020) на факультеті соціальної та психологічної освіти здійснюється перегляд освітніх програм з метою їх удосконалення.

Оновлення освітніх програм здійснюється за умови: ініціатива і пропозиція гаранта освітньої програми, стейкхолдерів, науково-педагогічних працівників, які її реалізують; за результатами оцінювання; за об'єктивних змін інфраструктурного, кадрового характеру або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми.

Оновлення відображається у відповідних структурних елементах ОП (навчальному плані, матрицях, робочих програмах ОК, програмах практики тощо).

За результатами моніторингу освітніх програм здійснюється *підготовка нових та удосконалення чинних навчальних планів* підготовки здобувачів вищої освіти.

На початку навчального року на факультеті соціальної та психологічної освіти створюється комісія, яка здійснює *перевірку якості укладання робочих програм навчальних дисциплін, закріпленими за кафедрами факультету*.

З метою інформування здобувачів вищої освіти про освітні компоненти освітніх програм, викладачами кафедр *розроблено силабуси навчальних дисциплін*, які розміщуються на сайті факультету.

Реалізація права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін забезпечується шляхом виконання «Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», Змін до положення про організацію освітнього процесу, «Положення про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (<https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>).

З метою *ознайомлення студентів про дисципліни вільного вибору* деканат факультету проводить систематичні зустрічі для здобувачів вищої освіти та організовує процедуру їх вибору відповідно до Положення. На нашу думку, це сприятиме кращому розумінню студентів даної інформації.

Перелік дисциплін вільного вибору формується проектною групою та розміщуються за кожною окремою освітньою програмою разом із силабусами на сайті факультету соціальної та психологічної освіти.

Крім того, відбуваються періодичні зустрічі гарантів освітніх програм, представниками деканату зі здобувачами вищої освіти щодо ознайомлення їх з «Положення про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини».

На факультеті соціальної та психологічної освіти упродовж навчального року здійснюється *аналіз наявності навчально-методичного, інформаційного забезпечення та організації освітнього процесу* факультету та кафедр.

Особлива увага звертається на наявність навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін, нормативно-розпорядчих документів, планів роботи, протоколів засідань тощо.

Систематичне оцінювання здобувачів вищої освіти.

Одним із важливих заходів забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти є проведення процедури оцінювання здобувачів вищої освіти.

Оцінювання студентів факультету здійснюється шляхом ректорського контролю двічі на рік з метою моніторингу рівня залишкових знань здобувачів вищої освіти.

Обов'язковою складовою внутрішнього забезпечення якості освітніх програм є отримання періодичного зворотного зв'язку від учасників освітнього процесу.

На факультеті соціальної та психологічної освіти систематично проводяться *періодичні опитування здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, випускників, стейкхолдерів*, батьків студентів, результати яких реально впливають на зміст навчання та викладання.

З метою залучення студентів до усіх процесів забезпечення якості освітніх програм проводяться систематичні опитування здобувачів вищої освіти. Ми вважаємо, що дана робота підкреслює важливість ролі студентів у забезпеченні якості освітньої діяльності на факультеті. Зокрема проводяться такі опитування:

– Опитування здобувачів вищої освіти «Якість підготовки фахівців в УДПУ» проводиться з метою покращення якості надання освітніх послуг.

– Опитування здобувачів вищої освіти «Враження від навчальної дисципліни» проводиться з метою вивчення думки здобувачів вищої освіти про позитивні і негативні сторони вивчення окремих навчальних дисциплін. Під час опитування студенти відзначили, що їм сподобалося (не сподобалося) під час викладання і вивчення тієї чи іншої навчальної дисципліни, що сподобалося (не сподобалося) у ставленні викладача до студента, а також подали рекомендації для покращення викладання і вивчення дисципліни.

– Опитування здобувачів вищої освіти щодо вивчення якості організації навчального процесу в університеті протягом всієї зимової заліково-екзаменаційної сесії.

– Опитування студентів «Наукові дослідження в межах освітнього процесу та міжнародна діяльність», яке спрямоване на виявлення стану залучення студентів до наукової та міжнародної діяльності.

– Опитування «Якість роботи деканату та інших структурних підрозділів університету» проводиться з метою визначення якості освітньої підтримки (організаційної, інформаційної, консультативної і соціальної) здобувачів вищої освіти.

– Опитування студентів «Академічна доброчесність», спрямоване на визначення обізнаності студентів в питаннях важливості дотримання принципів академічної доброчесності.

– Опитування здобувачів вищої освіти «Формування індивідуальної освітньої траєкторії студентів» проводиться з метою визначення, чи наявні на факультеті процедури, які дозволяють формувати індивідуальну освітню траєкторію здобувачів вищої освіти, а також, який механізм їхнього впровадження

– Опитування органів студентського самоврядування, яке спрямоване на визначення активності студентського самоврядування в управлінні закладом вищої освіти.

– Опитування здобувачів вищої освіти щодо організації освітньої діяльності під час карантину проводиться з метою вивчення думки студентів щодо якості роботи системи дистанційного навчання (*Факультет соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Офіційний сайт. <https://fspou.edu.ua/>).

У зв'язку із запровадженням карантину в країні освітній процес організовувався в дистанційній формі. З метою вивчення думки науково-педагогічних працівників щодо якості організації дистанційного навчання було проведено опитування «Організація освітньої діяльності в умовах карантину».

Під час опитування викладачі вказали, з якими труднощами та проблемами стикалися під час реалізації дистанційного навчання, подали пропозиції для покращення системи дистанційної освіти.

Також було проведено опитування серед батьків студентів «Навчання студентів під час карантину». Батьки відзначили, з якими труднощами стикалися їхні діти під час дистанційного навчання. Зокрема, найчастішого проблемою, на думку батьків, є проблема з якістю Інтернету

та інформаційно-технічного забезпечення у студентів. Водночас, переважна частина батьків задоволена навчальними результатами своїх дітей під час дистанційного навчання.

Результати опитування дали змогу усунути недоліки та покращити освітній процес дистанційного навчання.

На факультеті створена Асоціація випускників (<https://www.facebook.com/groups/471150370160260/>) з метою моніторингу результатів працевлаштування випускників освітніх програм, кращого розуміння загальних кар'єрних шляхів їх та використання їхнього досвіду під час перегляду освітніх програм.

Завданнями Асоціації випускників є: участь випускників в покращенні якості освітнього процесу; формування зв'язків між факультетом та випускниками; сприяння професійного розвитку випускника та залучення його до різноманітних факультетських заходів.

Для покращення якості освітнього процесу здійснюються періодичні опитування випускників факультету.

Опитування дало можливість з'ясувати, що переважна більшість випускників задоволені рівнем своєї освіти. Вважають, що навчання було сучасне та практично орієнтоване, що викладачі використовували сучасні методи під час викладання, що проходження виробничих практик сприяло підвищенню їхніх знань та практичних навичок тощо.

Випускники зазначили, що під час навчання мали вільний доступ до електронних ресурсів факультету та університету. Також значна частина випускників відзначили, що університет сприяв їхньому працевлаштуванню.

Важливою умовою під час створення чи перегляду освітніх програм є залучення стейкхолдерів до цього процесу.

З метою оцінювання якості вищої освіти було розроблено анкету «Опитування роботодавців щодо потреб ринку праці та співпраці».

Результати опитування засвідчило, що учасники анкетування від випускника факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини очікують: вміння працювати з учнями, креативності, наполегливості, вміння працювати в команді, шанувати свій робочий час, критичне мислення, адаптивність, бути здатним оперативно вирішувати нестандартні (кризові) ситуації, здатність до спілкування та налагодження взаємодії.

Факультет соціальної та психологічної освіти активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Зокрема під час проходження практики; через участь у конференціях та семінарах; через проведення занять на базі практики; через стажування викладачів в установах – базах практики.

Результати опитувань висвітлюються на сайті факультету, доводяться до відома здобувачів вищої освіти, обговорюються на засіданнях кафедр, на Вченій раді факультету та відображаються у відповідних протоколах.

Пропагування академічної доброчесності.

Важливою умовою успішного розвитку вищої освіти в Україні є впровадження принципів *академічної доброчесності* в навчання, викладання та наукову діяльність.

Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти наголошується, що «...одним із важливих елементів внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти є університетська система забезпечення академічної доброчесності...».

Питання академічної доброчесності в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини регулюються «Етичним кодексом», «Кодексом академічної доброчесності», «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в УДПУ імені Павла Тичини».

Популяризація академічної доброчесності один з пріоритетних напрямків роботи факультету соціальної та психологічної освіти.

У 2019 році представники факультету соціальної та психологічної освіти виграли грант від Британської Ради на впровадження проєкту «Академічна доброчесність, як складова якості освітнього процесу в умовах ЗВО».

На факультеті вже стало традицією систематично проводити заходи, з популяризації принципів академічної доброчесності, в яких активно беруть участь здобувачі вищої освіти, студентське наукове товариство, органи студентського самоврядування, серед яких можна відзначити:

– «Академічна доброчесність – вимога законодавства України про освіту», де було висвітлено питання сутності та змісту поняття «академічна доброчесність», принципи дотримання академічної доброчесності студентами, а також питання академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності.

– конкурс проєктів соціальних відеороликів «Академічна доброчесність – будуюмо мости».

– «Академічна доброчесність – запорука якості вищої освіти». Студенти презентували соціальні відеоролики, які висвітлюють ситуації, пов'язані з академічною доброчесністю.

– «Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти?», було висвітлено питання сутності і фундаментальні цінності академічної доброчесності; методи боротьби з плагіатом: зарубіжний досвід тощо.

– «Академічна доброчесність: культура сучасної освіти» та інші (*Факультет соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Офіційний сайт. <https://fspu.udpu.edu.ua/>).

Питання важливості дотримання принципів академічної доброчесності обговорюються на засіданнях кафедр, Вчених рад факультету, на засіданнях студентського наукового товариства тощо.

Поширення принципів академічної доброчесності на факультеті соціальної та психологічної освіти здійснюється шляхом інформування здобувачів вищої освіти про наявну систему запобігання та виявлення академічного плагіату в університеті. Система запобігання академічного плагіату у здобувачів вищої освіти ґрунтується на всебічній перевірці їхніх випускних кваліфікаційних робіт на плагіат.

Моніторинг якості професорсько-викладацького складу

На наш погляд, важливе значення у процесі забезпечення якості освітньої діяльності це якість професорсько-викладацького складу.

На факультеті соціальної та психологічної освіти періодично здійснюється *аналіз стану своєчасності проходження стажування та підвищення кваліфікації* викладачами кафедр.

Результати аналізу засвідчили, що науково-педагогічні працівники факультету дотримуються вимог щодо проходження стажування та підвищення кваліфікації, про що свідчать наявність підтверджуючих документів (свідоцтв, сертифікатів).

Так, викладачі факультету проходять стажування та підвищують кваліфікацію у провідних вітчизняних та зарубіжних закладах освіти.

Серед вітчизняних закладів можна відзначити: Академія праці, соціальних відносин і туризму; Київський Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова; Національна академія педагогічних наук України ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти; Національний університет «Львівська політехніка»; Національний університет фізичного виховання і спорту України; Східноєвропейський національний університету імені Лесі Українки; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; Хмельницький національний університет тощо.

Крім вітчизняних закладів, викладачі факультету щороку підвищують кваліфікацію у провідних зарубіжних закладів: Вища школа менеджменту інформаційних систем «ISMA» (Рига, Латвія); Гродненський обласний інститут розвитку освіти (Білорусь); Інститут наук про родину і соціальну працю Люблінського католицького університету Іоана Павла II кафедра публічного здоров'я та кафедра психопедагогіки родини; Люблінський науково-технологічний парк університет Марії Кюрі-Склодовської (м. Люблін, Республіка Польща); Університет фінансів, бізнесу та підприємництва (Софія, Болгарія) тощо.

На факультеті функціонують Науково-методичний центр професійного розвитку викладачів, курси підвищення кваліфікації, магістратура за спеціальністю «Педагогіка вищої школи», що дає можливість науково-педагогічні працівникам підвищувати свій професійний рівень саме на базі факультету соціальної та психологічної освіти.

Крім того, викладачі факультету активно беруть участь в науково-методичних семінарах, круглих столах, науково-практичних конференціях різного рівня тощо.

Моніторинг якості проведення навчальних занять викладачами кафедр здійснюється відповідно до «Положення про відкриті заняття в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини».

Згідно з Положенням «...контроль за якістю освітньої діяльності та вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини передбачає систематичне проведення науково-педагогічними працівниками відкритих навчальних занять – це форма педагогічного контролю з метою виявлення рівня професійної компетентності і педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників та подальшого вдосконалення викладацької діяльності і підвищення рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти» (Положення).

Щорічно здійснюється *аналіз відповідності ліцензійним умовам кадрового забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти* за освітніми програмами.

Здійснений аналіз засвідчує, що науково-педагогічні працівники факультету відповідають вимогам до визначення рівня наукової та професійної активності науково-педагогічних (наукових) працівників передбачених виконання встановлених пунктом 27 Ліцензійних умов впровадження освітньої діяльності.

Забезпечення наявності необхідних ресурсів

На факультеті соціальної та психологічної освіти систематично здійснюється *аналіз якості матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу*.

Підготовка здобувачів вищої освіти за освітніми програмами факультету забезпечується матеріально-технічною базою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, яка відповідає ліцензійним вимогам та вимогам провадження освітньої діяльності.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини має 5 навчальних корпусів. Зокрема навчальний процес з освітніх програм факультету соціальної та психологічної освіти проводиться у корпусах №1, №2, №3, які оснащені відповідним обладнанням та технічними засобами навчання.

Освітній процес забезпечений робочими програмами, силабусами, навчально-методичними комплексами навчальних дисциплін.

Постійно здійснюється моніторинг наявності літератури навчальних дисциплін факультету соціальної та психологічної освіти. Здобувачі вищої освіти *забезпечені основною літературою за кожною освітньою програмою* факультету соціальної та психологічної освіти в бібліотеці університету.

Забезпечення публічності інформації

Здійснюється *періодичний моніторинг розміщеної на сайті факультету інформації* про особливості організації освітнього процесу та внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

Періодично *удосконалюється меню сайтів факультету та кафедр* з метою ширшого висвітлення інформації для здобувачів вищої освіти про освітні програми та змін в освітньому процесі університету.

На сайті факультету створено рубрику «Якість освіти», де розміщені: проекти освітніх програм; опитування здобувачів вищої освіти, опитування випускників, опитування науково-педагогічних працівників; результати опитування; діє рада роботодавців; висвітлюється питання академічної доброчесності та корисні посилання щодо внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності (*Факультет соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Офіційний сайт. <https://fspu.udpu.edu.ua/>).

На початку навчального року *організуються зустрічі зі здобувачами вищої освіти з метою інформування про організацію освітнього процесу* на факультеті та університеті.

Організуються періодичні зустрічі гарантів ОП зі здобувачами вищої освіти щодо ознайомлення їх з особливостями освітніх програм, за якими вони навчаються.

На факультеті здійснюється *процедура попереднього оприлюднення проектів освітніх програм* з метою отримання зауважень та пропозицій від усіх зацікавлених сторін.

Висновки

Отже, проаналізувавши систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на факультеті соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, можна зробити висновок, що означена робота має системний характер та проводиться за певними напрямками, які логічно та послідовно пов'язані між собою, а саме: періодичний перегляд та оновлення освітніх програм (перегляд освітніх програм, удосконалення навчальних планів, інформування студентів про дисципліни вільного вибору тощо); оцінювання здобувачів вищої освіти (періодичні опитування студентів, науково-педагогічних працівників, стейкхолдерів, з метою врахування їхньої думки для покращення якості освітньої діяльності); пропагування принципів академічної доброчесності (систематичне проведення заходів різного рівня для популяризації та дотримання принципів академічної доброчесності); моніторинг якості професорсько-викладацького складу (аналіз та сприяння своєчасності професійному зростанню професорсько-викладацького складу); забезпечення наявності необхідних ресурсів (аналіз матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу); забезпечення публічності інформації (періодичний моніторинг та оновлення інформації на сайті факультету) тощо.

Забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти на факультеті соціальної та психологічної освіти забезпечується цілісною системною взаємодією всіх учасників освітнього процесу, підрозділів факультету та університету у виконанні відповідних внутрішніх заходів і процедур, які спрямовані на покращення якості освітнього процесу.

Перспективами подальшої роботи в контексті означеного вбачаємо в детальному висвітленні питання залучення здобувачів вищої освіти до внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності.

Бібліографічні посилання

- Бобало, Ю. (2018). Інформаційні параметри системи внутрішнього забезпечення якості в закладах вищої освіти. *Вища освіта України*, 3, 14–18.
- Вернидуб, Р. М. (2011). Забезпечення європейських стандартів якості вищої освіти на інституційному рівні. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, 27, 25-33.
- Етичний кодекс науково-педагогічних та педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (30.09.2019). <https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/akademichna-dobrochesnist>
- Законі України «Про вищу освіту». (2014). <https://zakon.help/law/1556-VII/>
-
-

-
- Кодекс академічної доброчесності. (04.12.2017). <https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/akademichna-dobrochesnist>
- Колодій, І. (2018). Впровадження системи внутрішнього забезпечення якості у закладі вищої освіти. *Молодь і ринок*, 3, 69-74.
- Положенні про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. (27.02.2019). <https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/dokumenty#polozhennia>
- Положення про відкриті заняття в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. (27.06.2017). <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>
- Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. (28.04.2015). <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>
- Положення про освітні програми в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. (28.01.2020). <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>
- Положення про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>
- Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в УДПУ імені Павла Тичини. (16.02.2017). <https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/akademichna-dobrochesnist>
- Ревенко, О. В., & Ревенко Т. В. (2019). Прозорість інформації у процедурах внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. *Теорія та практика державного управління*, 3(66), 54-60.
- Сидоренко, Н. (2016). Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти в Україні як суспільно-освітній пріоритет. *Державне управління та місцеве самоврядування*, 4(31), 84-86.
- Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (14-15.05.2015)*. https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf
- Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Офіційний сайт. <https://udpu.edu.ua/>
- Факультет соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. <https://fspo.udpu.edu.ua/>

References

- Bobalo, Yu. (2018). Informatsiini parametry systemy vnutrishnoho zabezpechennia yakosti v zakladakh vyshchoi osvity [Information parameters of the internal quality assurance system in higher education institutions]. *Vyshcha osvita Ukrainy*, 3, 14-18. (in Ukrainian).
- Vernydub, R. M. (2011). Zabezpechennia yevropeiskykh standartiv yakosti vyshchoi osvity na instytutsiinomu rivni [Ensuring European quality standards of higher education at the institutional level]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*, 27, 25-33. (in Ukrainian).
- Etychnyi kodeks naukovo-pedahohichnykh ta pedahohichnykh pratsivnykiv Umanskoho derzhavnoho pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychyny [Code of ethics of scientific-pedagogical and pedagogical workers of Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna] (30.09.2019). <https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/akademichna-dobrochesnist> (in Ukrainian).
- Zakoni Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [Law of Ukraine «On Higher Education»]. (2014). <https://zakon.help/law/1556-VII/> (in Ukrainian).
- Kodeks akademichnoi dobrochesnosti [Code of Academic Integrity]. (04.12.2017). <https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/akademichna-dobrochesnist>. (in Ukrainian).
- Kolodii, I. (2018). Vprovadzhenia systemy vnutrishnoho zabezpechennia yakosti u zakladi vyshchoi osvity [Introduction of the internal quality assurance system in a higher education institution]. *Molod i rynek*, 3, 69-74. (in Ukrainian).
- Polozhenni pro zabezpechennia yakosti osvitnoi diialnosti ta yakosti vyshchoi osvity v Umanskomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychyny [Regulations on ensuring the quality of educational activities and the quality of higher education at Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna]. (27.02.2019). <https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/dokumenty#polozhennia> (in Ukrainian).

- Polozhennia pro vidkryti zaniattia v Umanskomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychyny [Regulations on open classes at Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna]. (27.06.2017). <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty> (in Ukrainian).
- Polozhennia pro orhanizatsiiu osvithnoho protsesu v Umanskomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychyny [Regulations on the organization of the educational process at Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna]. (28.04.2015). <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty> (in Ukrainian).
- Polozhennia pro osvithni prohramy v Umanskomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychyny [Regulations on educational programs at Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna]. (28.01.2020). <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Dokumenty%20z%20orhanizatsii%20osvithnoho%20protsesu/Navchalno-metodychna%20dokumentatsiia/Polozhennia%20pro%20osvithni%20prohramy.pdf> (in Ukrainian).
- Polozhennia pro poriadok vilnoho vyboru navchalnykh dystsyplin zdobuvachamy vyshchoi osvity v Umanskomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychyny [Regulations on the procedure for free choice of academic disciplines by applicants for higher education at Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna]. <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty> (in Ukrainian).
- Polozhenniam pro zapobihannia ta vyavlennia akademichnoho plahiatu v UDPU imeni Pavla Tychyny [Regulations on the prevention and detection of academic plagiarism in the Pavel Tychyna State Pedagogical University]. (16.02.2017). <https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/akademichna-dobrochesnist> (in Ukrainian).
- Revenko, O. V., & Revenko T. V. (2019). Prozorist informatsii u protsedurakh vnutrishnoho zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [Transparency of information in the procedures of internal quality assurance of higher education]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, 3(66), 54-60. (in Ukrainian).
- Sydorenko, N. (2016). Vnutrishnie zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity v Ukraini yak suspilno-osvithniu prioritet [Internal quality assurance of higher education in Ukraine as a public educational priority]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*, 4(31), 84-86. (in Ukrainian).
- Standarty ta rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity [Standards and recommendations for quality assurance in the European Higher Education Area]. (14-15.05.2015). https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf (in Ukrainian).
- Umanskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Pavla Tychyny [Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna]. Ofitsiinyi sait. <https://udpu.edu.ua/> (in Ukrainian).
- Fakultet sotsialnoi ta psykhohichnoi osvity Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny [Faculty of Social and Psychological Education, Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna]. <https://fspo.udpu.edu.ua/>

Kravchenko Oksana, Karpych Iryna

The system of internal quality assurance of educational activities and the quality of higher education: from the experience of the Faculty of Social and Psychological Education of Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna

The article highlights the experience of internal quality assurance of educational activities and the quality of higher education of the Faculty of Social and Psychological Education of Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna. The current system of internal quality assurance of educational activity and quality of higher education at the Faculty of Social and Psychological Education of Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna is analyzed.

It is established that the internal quality assurance of educational activities and the quality of higher education at the faculty has a systemic nature and is carried out in certain areas that are logically and consistently interconnected, namely: periodic review and updating of educational programs (updating educational programs; preparation of new and improvement of current curricula, monitoring the quality of

working programs of academic disciplines, development of syllabuses, informing students about the disciplines of free choice, analysis of the availability of educational and methodological and information support); assessment of applicants for higher education (assessment of students, periodic surveys of participants in the educational process); promoting the principles of academic integrity; monitoring the quality of teaching staff (analysis of the timeliness of internships and in-service training by teachers, monitoring the quality of training sessions by teachers, analysis of compliance with the licensing conditions of staffing); ensuring the availability of necessary resources; ensuring publicity of information.

Ensuring the quality of educational activities and the quality of higher education at the Faculty of Social and Psychological Education is ensured by a holistic systematic interaction of all participants in the educational process, faculty and university in the implementation of appropriate internal measures and procedures aimed at improving the quality of education.

Key words: quality assurance of educational activity and quality of higher education, educational activity, system of internal quality assurance of educational activity and quality of higher education, quality of higher education, quality of education, quality of educational activity.

Інформація про авторів:

Кравченко Оксана

- доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти
- Україна
- Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, декан факультету соціальної та психологічної освіти
- ORCID ID 0000-0002-9732-6546
- E-mail: okskravchenko@ukr.net

Kravchenko Oksana

- Doctor Habilitated in Educational Sciences, Professor, the Dean of the Department of Social and psychological Education
- Ukraine
- Department of Social and Psychological Education, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman

Карпич Ірина

- кандидат педагогічних наук
- Україна
- Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
- ORCID ID 0000-0001-5658-0081
- E-mail: irina.karpich@ukr.net

Karpych Iryna

- PhD in Pedagogical Sciences
- Ukraine
- Associate Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University